

Monumentale schepen en hun maritieme omgeving, het maritieme industrielandchap

Jur Kingma
VNODIA 2013

Wat ga ik met u te bespreken?

- Wat heb ik met schepen en havens?
- Het einde van een schip.
- Monumentale schepen.
- Context: schip en haven: typologie.
- Museumhavens, maritieme openluchtmusea.
- Het maritieme cultuurlandschap.
- Maritieme industrielandchap en erfgoed.
- Antwerpen een maritiem industrielandchap.

De maritieme wereld van mijn jeugd

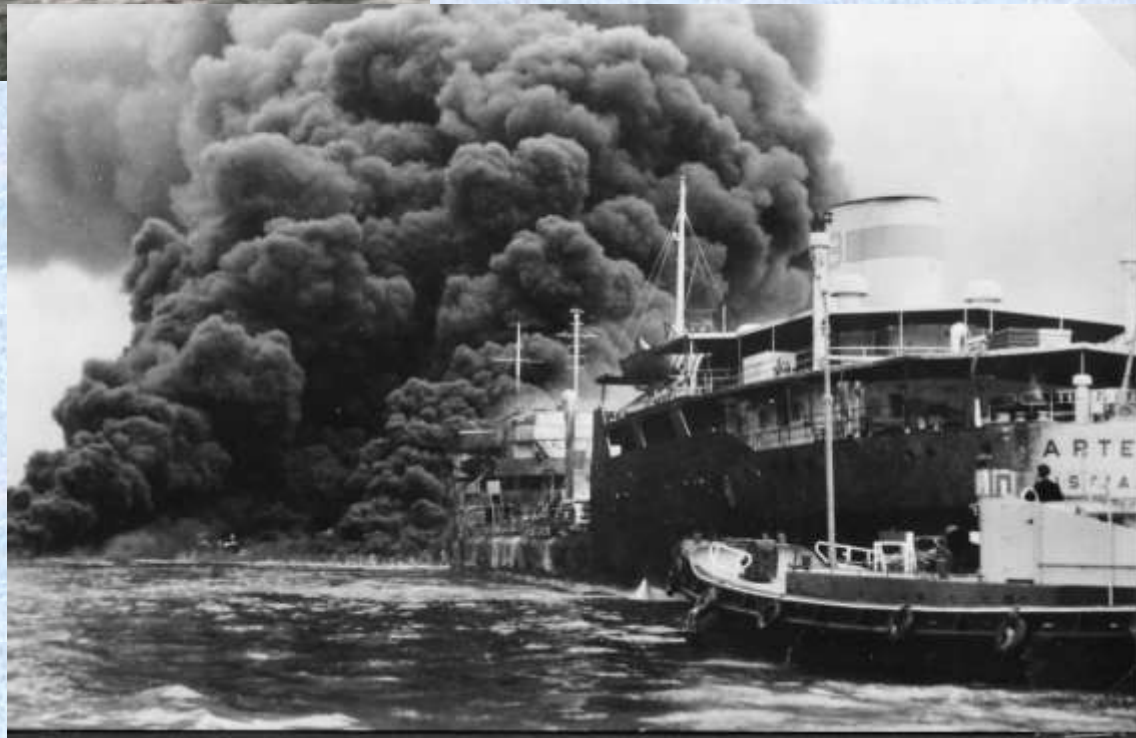
Verder van huis; maritieme gemeenschappen

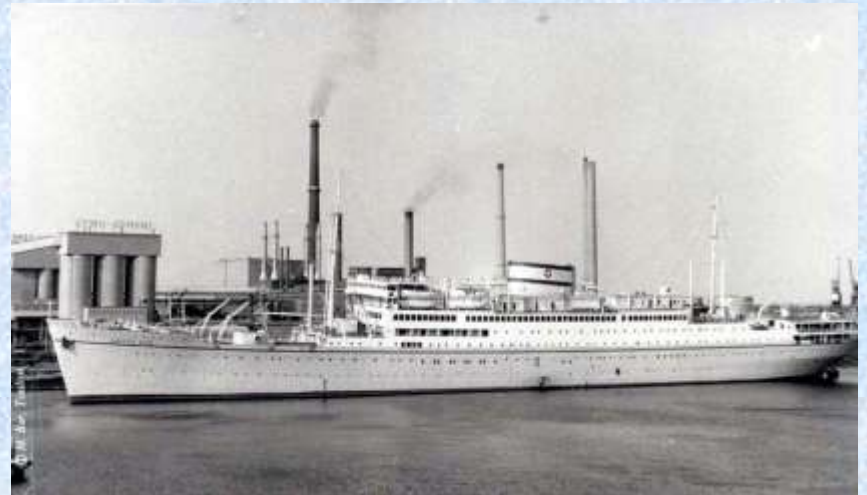
Hoe schepen eindigen

Soms een dramatisch einde

Soms sloop of hergebruik

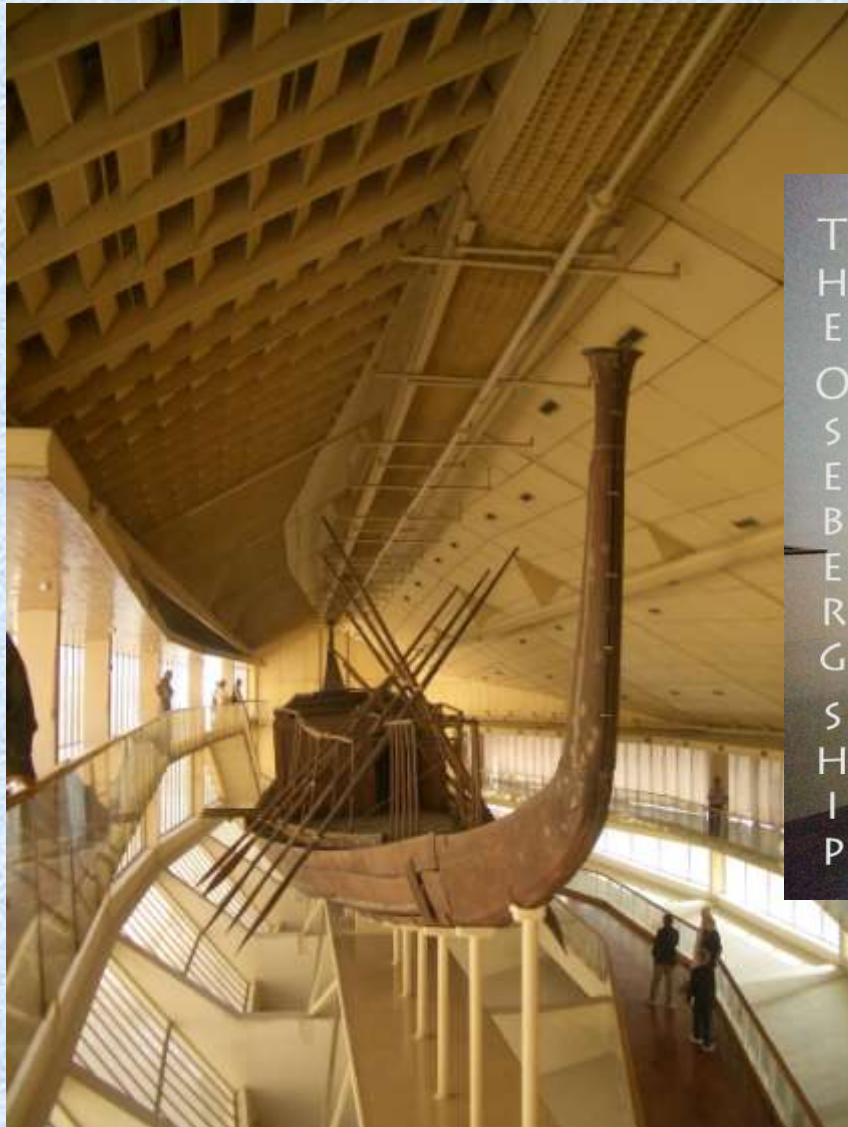
Maar het kan ook zo

Of zo: museumhavens

Het schip als monument, maar hebben ze ooit gevaren?

Deze kan varen: de kano van Pesse

Monumentale schepen die eens voeren.

Past een varend Amerikaans monument bij de
Batavia werf Lelystad?

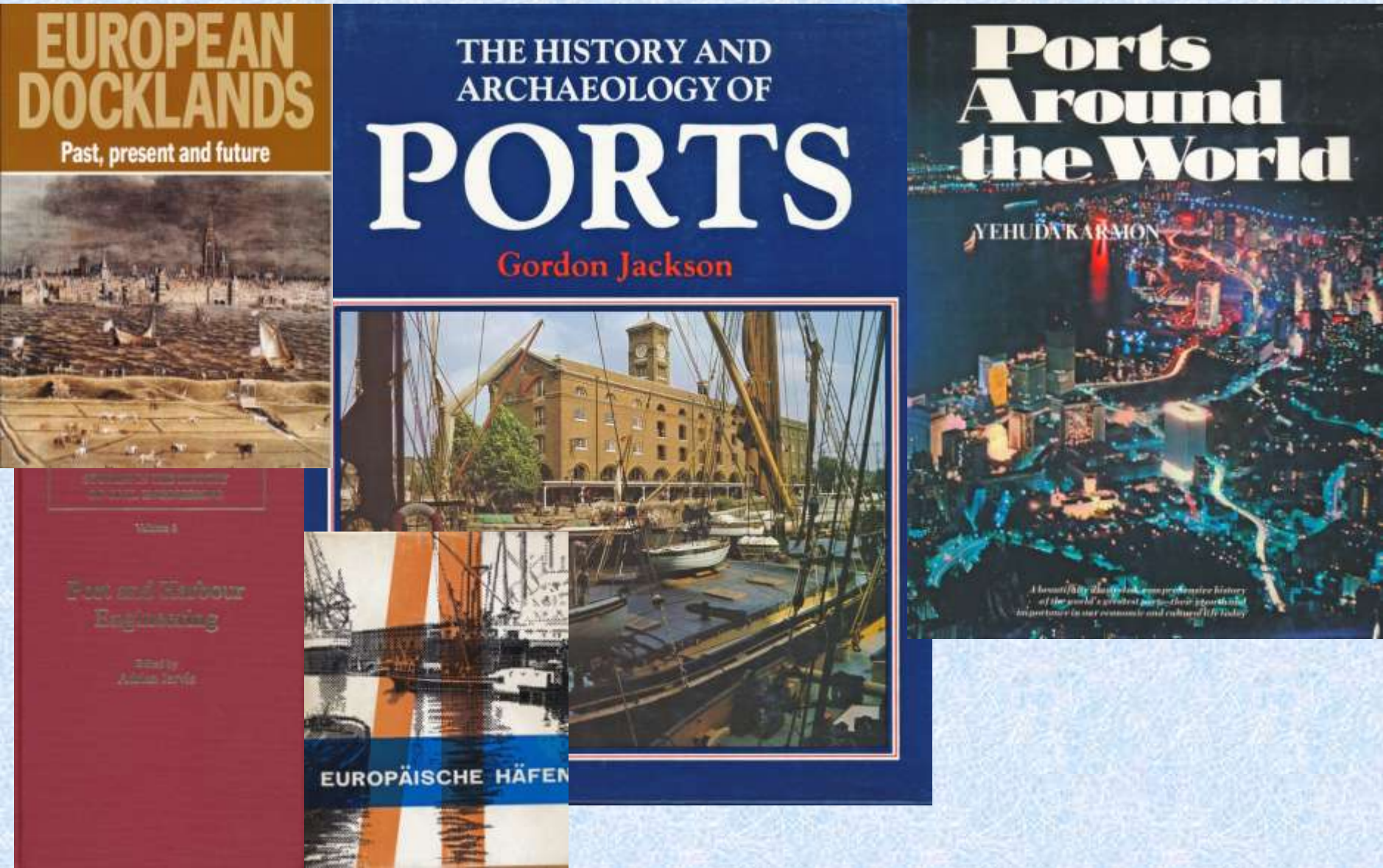
RRS Discovery: aan de Zuidpool, op de Thames en nu in Dundee.

Schepen hebben dus een context

- Een vaarweg of vaargebied.
- Een laad- en losplaats: de havens.
- Obstakels zoals bruggen en sluizen.
- Bakens zoals vuurtorens.
- Plaatsen waar ze gebouwd en gerepareerd worden.
- Mensen die ze uitreden of varen.
- Lading. etc

Literatuur over havens:

Onderwerpen over havens in de literatuur:

- Geschiedenis en economisch belang.
- Functies: kanaalhaven, rivierhaven, zeehaven, oliehaven, overslaghaven, marinehaven etc.
- Voorzieningen: Kades, dokken, sluizen, opslag, kranen en andere mechanische voorzieningen. Aan- en afvoer(spoor)wegen, pijpleidingen.
- Veranderingen in de tijd.
- Verval en herinrichting.
- Meer eigenlijk heel weinig over schepen.

Een haven zonder schip is een
dode haven.

Een verbrokkeld onderzoeksterrein

- Industriële archeologie / industrieel erfgoed: kades, loodsen, kranen, vuurtorens, etc.
- Maritieme geschiedenis: geschiedenis van schepen, reders, bemanning en scheepsbouw.
- Onderwaterarcheologie: vaartuigen en hun lading.
- Economische geschiedenis: de rol van schip en haven in de welvaartsgeschiedenis.
- Militaire geschiedenis: oorlog ter zee.

Zoeken naar samenhang tussen schip en haven: Het industrielandschap?

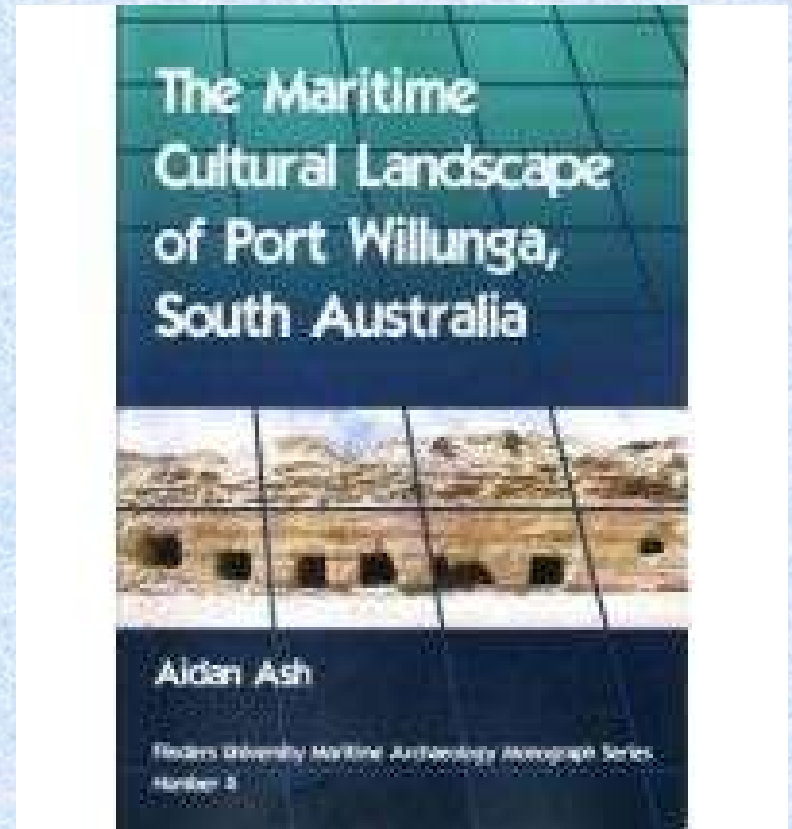
Industrieel landschap

- Productieplaatsen, opslag.
- Transportvoorzieningen.
- Grondstofwinning en afvalberging.
- Energievoorziening.
- Woonplaatsen.
- Ondersteunende functies.
- Openbare functies.

Een haven is een industrielandchap + schepen

Maritieme cultuurlandschappen

Maritiem industrielandchap

Op zoek naar een typologie erfgoed van schip + haven

- Museumhaven.
- Maritiem openluchtmuseum.
- Industrielandchap.
- Maritiem cultuurlandschap.
- **Maritiem industrielandchap.**

Maritieme openluchtmusea: van museumhaven tot maritiem industrielandchap

Maritieme industrielandschappen met maritiem erfgoed: Zuiderzeemuseum, Mystic Seaport, Hyde Park Pier, Portsmouth, Hamburg

Inner Boat Shop
Shack
Australia/Australia Beach
e (seasonal)
Railway
ett Boat Shed
ining Building
t Exhibit: Catboats

Rigging Loft / Chandlery

Shack

Shop ★

manufactory of ironwork for
ing industry known to have
from the 19th century.
Instrument Shop

p

r's Shop

nt Shop

5 Sabino, 1908 (seasonal)

18 Joseph Conrad, 1882

33 Charles W. Morgan, 1841 ★

19TH-CENTURY SEAFARING VILLAGE

6 Thomas Oyster House

7 Mystic River Scale Model ★

More than 250 detailed buildings grace
a spectacular 50-foot long model of the
Mystic River area between 1850 and 1870.

8 Lobster Shack

9 Life Saving Station

27 Middle Wharf

28 Burrows House

29 Cooperage

30 Drug Store

31 Bank/Shipping Office

32 Schaefer's Spouter Tavern

34 Whaleboat Exhibit

35 Chubb's Wharf

36 Seamen's Friend Society

37 Discovery Barn (seasonal) ☺

38 Stone's General Store

39 School House

40 Chapel

41 Buckingham-Hall House

42 Performance Stage (seasonal) ☺

43 Children's Museum ☺

44 Treworgy Planetarium

45 Thomas Greenman House

53 Playscapes ☺

55 Toy Boat Building (seasonal) ☺

56 Brant Point replica Lighthouse

57 Art Spot (seasonal) ☺

58 Remote Control Tugs Pool

C.W. Blunt White Building

SHOPPING

Museum Store

Maritime Gallery at Mystic Seaport

Variety Store

DINING

Latitude 41° Restaurant & Tavern

Café & Bake Shop

The Galley Restaurant

Schaefer's Spouter Tavern (seasonal)

ACCREDITED BY

Portsmouth een levend en een historisch maritiem cultuurlandschap: industrieel en militair.

D I S C O V E R

PORTSMOUTH HISTORIC DOCKYARD

Hamburg een model voor het erfgoed van een maritiem industrieland

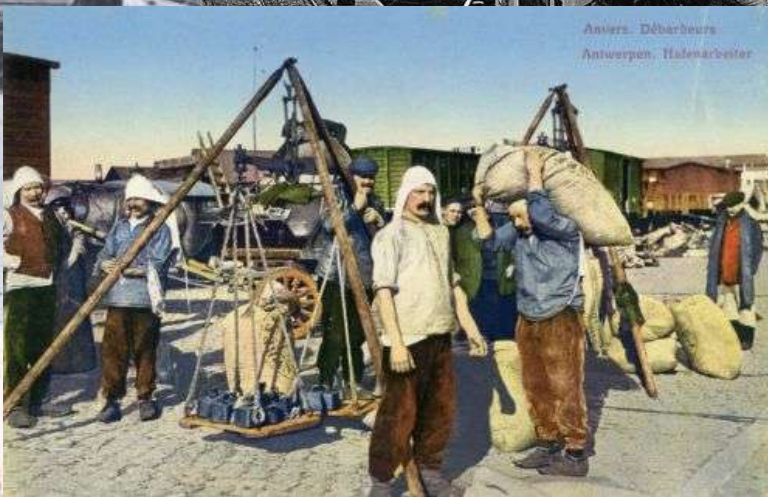
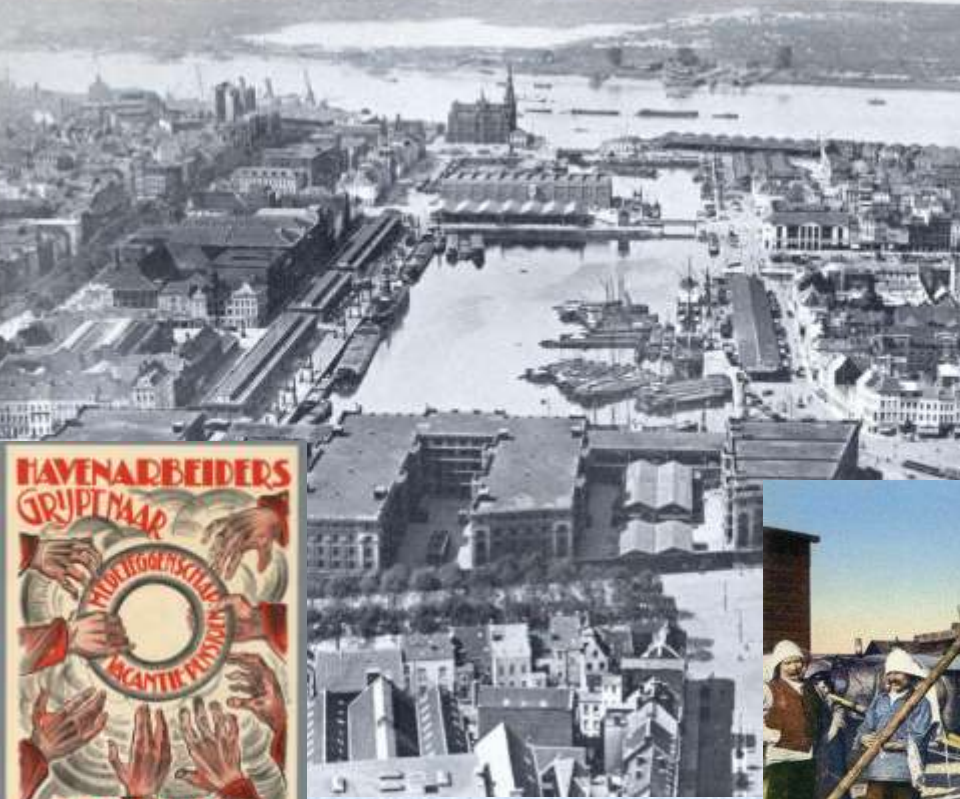

Het maritieme industrielandchap Antwerpen als het scharnierpunt in de transportketen België – Congo. De context voor de “Congoboot”.

Erfgoed van een maritiem industrielandchap.

Antwerpen kan net zo'n maritiem industrielandschap worden als Portsmouth, Hamburg, New York, Chatham en San Francisco.

- Kades, loodsen, kranen.
- Een waterperssysteem.
- Traditionele binnenschepen.
- Havenbuurten met kroegen etc.
- Pijpleidingen etc
- Rederijkantoren.
- **Nu nog de Congoboot.**
- **Antwerpen heeft het!**